

ΛΟΥΤΣΙΑΝΟ ΚΑΝΦΟΡΑ

Η δημοκρατία στην Ευρώπη είναι μόνο ένα ζόμπι

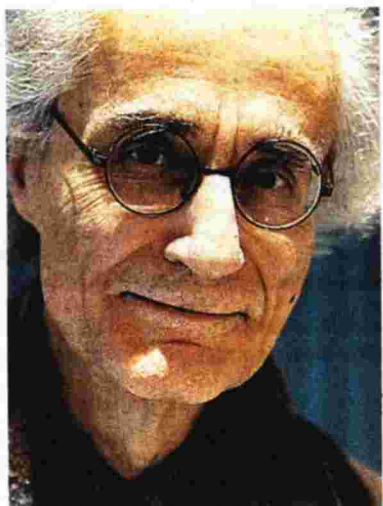
Ο ριζοσπάστης Ιταλός στοχαστής αποδομεί τον μύθο της αρχαίας Αθήνας αλλά και της σύγχρονης Ευρωπαϊκής Ευρώπης

«**Η** σκαλωσιά παραμένει στη θέση της και αποδεικνύεται ιδιαίτερα ανθεκτική - το Κοινοβούλιο, οι εκλογές - και, φαινομενικά τουλάχιστον, εξακολουθούν να πραγματοποιούνται συζητήσεις πάνω στους εκλογικούς νόμους και τις συμμαχίες μεταξύ των κομμάτων. Όμως η πραγματικότητα είναι διαφορετική καθώς σήμερα στην Ευρώπη κυβερνά μια πανίσχυρη, μη αιρετή υπερεθνική εξουσία τεχνοκρατικού και χρηματοοικονομικού χαρακτήρα, η οποία, δίνοντας σε μια χώρα πολύ πιο σημαντική από τις άλλες - τη Γερμανία - την αρμοδιότητα να υπαγορεύει τους κανόνες, κατάφερε να αποκτήσει στο εσωτερικό των διάφορων ευρωπαϊκών οργανισμών τα κατάλληλα όργανα για τη διακυβέρνηση ολόκληρης της κοινότητας. Οπότε κάποιος θα μπορούσε να δηλώσει ότι η δημοκρατία έχει πεθάνει και το μόνο που απέμεινε είναι το πτώμα της που συνεχίζει να περπατά και να διεξάγει εκλογές και να ψηφίζει νόμους. Όμως αυτοί που πραγματικά αποφασίζουν δεν λογοδοτούν σε κανένα Κοινοβούλιο».

Επιμέλεια
Σάκης
Μαλαβάρης

Αυτά δηλώνει στην ισπανική «El País» ο Λουτσιάνο Κάνφορα με αφορμή τη μετάφραση στα ισπανικά ενός βιβλίου του στο οποίο ο ριζοσπάστης Ιταλός στοχαστής αποδομεί τον μύθο της αθηναϊκής δημοκρατίας. Στο έργο του «Ο κόσμος της Αθήνας» (Il mondo di Atene, εκδ. Laterza) ο Κάνφορα επιστρέφει στον αιώνα που αρχίζει με τις μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη (508 π.Χ.) και ολοκληρώνεται με τον θάνατο του Σωκράτη (399 π.Χ.), για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η περίφημη αθηναϊκή δημοκρατία στην πραγματικότητα ήταν ένα πολίτευμα στο οποίο «κυβερνούσε ο λαός αλλά εξουσίαζαν οι ολίγοι».

Αναγνωρίζει όμως ότι η εκλεπτυσμένη και πανίσχυρη ελίτ της εποχής, η οποία εδραίωσε την αθηναϊκή δημοκρατία μέσω της δημιουργίας της αθηναϊκής αυτοκρατορίας - «η δημοκρατία και η αυτοκρατορία γεννήθηκαν μαζί» - είχε αποδεχτεί να υπόκειται στον έλεγχο των πολιτών αλλά και να προσφέρει μεγάλο μέρος του πλούτου της προς όφελος του δή-

Στα ελληνικά κυκλοφορούν εννέα βιβλία του Λουτσιάνο Κάνφορα. Από τις εκδόσεις Μεταίχμιο, Σαββάλας, Αλεξάνδρεια και Θεμέλιο

μου. Κάτι το οποίο δεν συμβαίνει πλέον καθώς σήμερα την εξουσία κατέχει μια ολιγαρχία θεμελιωμένη πάνω στα συμφέροντα των μεγάλων χρηματοπιστωτικών ομίλων. «Σε σύγκριση μ' αυτούς», αναφέρει χαρακτηριστικά ο Κάνφορα, «η πανίσχυρη οικογένεια Ανιέλι είναι μια οικογένεια επαϊτών, όχι φτωχοί, αλλά ο πλούτος τους είναι ελάχιστος, αν όχι ανύπαρκτος. Η εξουσία που διαθέτουν οι μεγάλοι χρηματοπιστωτικοί όμιλοι είναι και παγκόσμια και απεριόριστη, με αποτέλεσμα να μπορούν να καθορίσουν τη μοίρα όλων μας».

Συγγραφέας περισσότερων από 70 βιβλίων και καθηγητής Κλασικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο του Μπάρι, ο Λουτσιάνο Κάνφορα κέρδισε μεγάλο μέρος της παγκόσμιας φήμης του χάρη στις εκτενείς μελέτες του πάνω στην αρχαία Ελλάδα. Όμως στο σύνολο του πολύπλευρου έργου του συμπεριλαμβάνεται μια σειρά ανατρεπτικών μελετών της πολιτικής ιστορίας των νεότερων χρόνων, στις οποίες βάλλει κατά των σύγχρονων κοινοβουλευτικών δημοκρατιών. Ορίζοντας ως πυρήνα της δημοκρατίας την πολιτική και κοινωνική ισότητα, ο Κάνφορα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα περισσότερα πολιτικά καθεστώτα της νεότερης Ευρώπης είναι δημοκρατικά μόνο κατ'έπαιση. Στην πραγματικότητα πρόκειται για μεικτά, απατηλά δημοκρατικά πολίτευματα

luciano canfora
IL MONDO DI ATENE

Luciano Canfora
IL MONDO DI ATENE
ΕΚΔ. LATERZA, 2011
ΣΕΛ. 526,
ΤΙΜΗ: 22 ΕΥΡΩ

Η γερμανίδα καγκελάρια Ανγκελα Μέρκελ κοιτάζει λοξά τον νέο Ιταλό πρωθυπουργό Ματέο Ρέντσι ως ένα νέο απόρροια παράγοντα. Ο 39χρονος Κεντροαριστερός ηγέτης της Ιταλίας θεωρείται από κάποιους η ελπίδα για την «ανάσταση» του σοσιαλισμού, άλλοι όμως βλέπουν πάνω του μπερλουσκονικά στοιχεία

Η λύση για τον σοσιαλισμό

Πριν από μία δεκαετία ο Κάνφορα ήταν πεπεισμένος για την επιτυχία και την πρόοδο της Ευρώπης γιατί ήταν σίγουρος για το μέλλον των ευρωπαϊκών σοσιαλιστικών κομμάτων. «Κυριαρχούσε η εντύπωση ότι από τη μια πλευρά η Ευρώπη είχε αναγνωρίσει την ανάγκη να μετατραπεί σε μια μεγαλύτερη κοινότητα και από την άλλη ότι μια ιστορική υπερεθνική δύναμη, όπως ο σοσιαλισμός, θα την έσπρωχνε προς τη σωστή πολιτική κατεύθυνση». Τα σοσιαλιστικά κόμματα απέτυχαν όμως γιατί δεν κατάφεραν να αξιοποιήσουν το χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο προς όφελος της κοινωνίας. Η προσπάθεια που απαιτείται για να συμβεί κάτι τέτοιο σήμερα είναι τεράστια. Αλλά δεν υπάρχει εναλλακτική λύση για όποιον επιθυμεί να εναρμονίσει τον σοσιαλισμό με τους σκοπούς για τους οποίους γεννήθηκε. Πολλοί στην Ιταλία εναποθέτουν τις ελπίδες τους στον νεαρό πρωθυπουργό Ματέο Ρέντσι. Ο Κάνφορα αποφεύγει να αναφερθεί σε ονόματα πιθανών σωτήρων, δεν προσωποποιεί το ζήτημα. Θέτει όμως τον δάκτυλον εις τον τύπον των ήλων.

με έντονα ολιγαρχικά στοιχεία, στα οποία την εξουσία κατέχουν κάποιες ελίτ, οι οποίες εκμεταλλεύονται τους εκλογικούς μηχανισμούς και τους δημοκρατικούς θεσμούς.

Ο Κάνφορα υποστηρίζει ότι το Ευρωκοινοβούλιο, το οποίο μόλις εκλέξαμε, «δεν αποτελεί τίποτα παραπάνω από ένα πανεπιστημιακό σεμινάριο καθώς δεν διαθέτει καμία πραγματική εξουσία, παρά μόνο εκείνη που χρειάζεται για τη δημιουργία μιας τάξης από καλοπληρωμένα παράσι-

τα, πολύτιμα όμως για το σύστημα, καθώς αποδεικνύουν ότι υπάρχει ένα Ευρωβούλιο και ότι η Ευρώπη δεν είναι πλήρως αντιδημοκρατική. Γι' αυτό άλλωστε τους πληρώνουν τόσο καλά. Γιατί δίνοντας 10.000 ευρώ τον μήνα σε κάποιον μπορείς να τον εξαγοράσεις».

Στην παρούσα κατάσταση, μοναδικός τρόπος στον οποίο μπορεί να εφαρμοστεί και να γίνει κατανοητός ο μηχανισμός της

δημοκρατίας είναι το κράτος - έθνος γιατί διαθέτει ακόμα ένα μέγεθος μέσα στο οποίο η πάλη των τάξεων εξακολουθεί να έχει κάποιο νόημα. Σήμερα, η συνδικαλιστικού τύπου αντιπαράθεση δεν έχει καμία σημασία παρά μόνο στο εσωτερικό των συνόρων του κάθε κράτους. Μοναδική λύση για τη διάσωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί η αλλαγή του πυρήνα της συνταγματικής συνθήκης της, διαφορετικά, αργά ή γρήγορα, το κάθε κράτος - μέλος θα επιδιώξει να σώσει τον εαυτό του αποχωρώντας από την Ένωση. Προφανώς η καλύτερη λύση είναι η πρώτη, αρκεί να πραγματοποιηθεί με πνεύμα δικαιοσύνης έτσι ώστε τα αποτελέσματα να είναι απτά για όλους τους Ευρωπαίους, όχι μόνο για τους ισχυρούς.

Αλλά για να συμβεί αυτό πρέπει πρώτα να ξεπεραστεί ένα σημαντικό πρόβλημα: η απουσία κομμάτων και πολιτικών ικανών να θέσουν τις βάσεις για αυτήν την, απαραίτητη για τη σωτηρία της, μετάλλαξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τον Κομμουνιστή στοχαστή η τρομερή κρίση που έπληξε την Ευρώπη ανέδειξε την πλήρη ανυπαρξία συλλογικότητας και αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών - μελών και υπερτόνισε, με οδυνηρό τρόπο για εκατομμύρια ανθρώπους, ότι η Ευρώπη, τουλάχιστον με τη μορφή που έχει σήμερα, αδυνατεί να περιορίσει την κυριαρχία της πανίσχυρης χρηματοπιστωτικής εξουσίας.